

τῶν γονάτων του τετραδίου τοι ποιημάτων τοῦ Κόλτσωφ, καλλιγραφικῶς ἀντιγεγραμμένον. «Αὐτός εἶνε ποιητής!» μοι λέγει, δεικνύων μοι διὰ τῆς χειρὸς τὸ τετράδιον καὶ μόλις καταστέλλων τὸν βῆχα· ἐφαινετο δὲ ὅτι εἶχε πολλὴν ὀρεξιν νὰ μοι ἀπαγγεῖλῃ ποίημά τι. Τὸν ἐμπόδισα· ὁ ἱατρὸς τῷ εἶχεν ἀπαγορεύσει νὰ ὁμιλῇ.

Ἦτο περίεργος χαρακτὴρ ὁ τοῦ Ἀθένιρ. Ἐν ᾧ πολλάκις τὸν ἀπεκοίμιζον οἱ καθηγηταὶ καὶ τὰ συγγράμματα τὰ ἐπιστημονικὰ, εἶχεν ἀπ' ἐναντίας ἀκάθεκτον φιλομάθειαν ὅταν εὕρισκετο μετὰ φίλων καὶ δὲν ἀπέκαμνεν ἐρωτῶν καὶ διδασκόμενος. Ἡ γερμανικὴ φιλοσοφία τὸν εἴλκυεν ἰδιαζόντως. Τοῦτο δὲ γινώσκων ἐγὼ καὶ θέλων νὰ τὸν εὐχαριστήσω ἤρχισα νὰ τῷ ὁμιλῶ ὡς πιστὸς ὁπαδὸς τοῦ Ἐγγέλου — ἐν ᾧ τοιαῦται δὲν εἶνε αἱ φιλοσοφικαὶ μου πεποιθήσεις — καὶ νὰ τῷ ἀναπτύσω τὰ δόγματα τῆς ἐγγελιανῆς φιλοσοφίας. Ἐκεῖνος μυριοτρόπως ἀπεδείκνυε τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του καὶ εἰς πᾶσαν διακοπὴν, ἣν ἔκαμνα, ἐφώνει ὡς παιδίον· «Ἐννοῶ, ἐννοῶ, ὠραῖα ἰδέαι, μεγάλαι ἰδέαι!» Ἡ δὲ παιδικὴ αὕτη περιέργεια ἐνὸς θνήσκοντος, ἐνὸς δυστυχοῦς, ὁ ὅποιος καθ' ἐκαστὴν στιγμὴν ἦτο ἐκτεθειμένος νὰ εὐρεθῇ ἀνευ στέγης καὶ νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸ ὑπαιθρον, μὲ συνεκίνει μέχρι δακρύων. Ὁ Ἀθένιρ, τούναντι τῶν ἄλλων φηισικῶν, ἐγίνωσκε κάλλιστα τὴν θέσιν του καὶ προσέβλεπε τὸ ἀποτέλεσμα, καὶ ὅμως δὲν ἐστέναζε, δὲν κατεβάλλετο ἡθικῶς καὶ οὐδέποτε ἔκαμνε λόγον περὶ τοῦ παθήματός του. Πολὺ βραδύτερον ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἐκεῖνος εἶχεν ἐγκαίρως νοήσει τὴν κατὰστασιν του.

Ἡ χαρὰ τῷ εἶχεν ἀποδώσει τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὀλίγας δυνάμεις καὶ ἠδυνήθη ἀκόπως νὰ μοι ὁμιλήσῃ περὶ τῆς Μόσχας, περὶ τῶν παλαιῶν συμφοιτητῶν μας, περὶ τοῦ Πούσκιν, τοῦ θεάτρου καὶ τῆς ῥωσικῆς γραμματείας. Ἐμνήσθη δὲ μετὰ ἄλλων πραγμάτων καὶ παλαιῶν φίλων ἀποθανόντων...

«Ἐνθυμεῖσαι τὴν Δάσαν; μοι λέγει τέλος. Τί καρδίαν εἶχεν ἐκεῖνη, χρυσήν! Πόσον μὲ ἠγάπα! Τί νὰ ἐγείνη; θὰ ἔπαθε βεβαίως ἀπὸ μαρασμόν μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου.

Δὲν ἠθέλησα νὰ τὸν λυπήσω καὶ νὰ τὸν ἐξαγάγω τῆς ἀπάτης· ἡ Δάσα δὲν εἶχε βεβαίως πάθει ἀπὸ μαρασμόν.

Προσεπάθησα νὰ τὸν πείσω νὰ ἀλλάξῃ κατοικίαν, νὰ καταλίπῃ τὸν οἶκον τοῦ κ. Γούρ, παραστήσας αὐτῷ ὅτι οὐδεμιᾶς ἐτύγχανε περιποίησεως ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· δὲν ἠθέλησε.

«Δὲν εἶνε κακοὶ ἄνθρωποι, μοι ἔλεγεν, ὅχι... εἶνε μόνον κούτσουρα, τὰ ὅποια ἐκ φύσεως θέλουν νὰ λάμπουν, νὰ φεγγόβολουσιν, δὲν δύναται τις νὰ ἀλλάξῃ τὴν φύσιν των. . . Ἐχομεν καὶ

γείτονας ὡς τὸν κ. Καφσάτκιν, ὅστις ἔχει κόρην καλῶς ἀνατεθραμμένην, μετριόφροναν, ἀξιαγάπητον. . .»

Ὁ Σοροκούμωφ ἐβῆξεν ἱκανῶς καὶ μὲ ὅλην τὴν ἀπαγόρευσίν μου ἐξηκολούθησεν· «Ὅλα θὰ τὰ ὑπέφερον ἂν μὲ ἄφινον νὰ καπνίσω ὀλίγον. . . Ἀλλὰ τὸ ἀπεφάσισα, δὲν θὰ ἀποθάνω χωρὶς νὰ πληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν μου, καὶ τοῦτο θὰ γείνη ἀπόψε μάλιστα, προσέθηκε ἡμικλείων μετὰ πονηρίας τὸν ὀφθαλμόν.

— Καλὰ. Ἀλλὰ σὲ προτρέπω νὰ μὴ ἀναβάλῃς νὰ γράψῃς δύο λέξεις καὶ πρὸς τοὺς συγγενεῖς σου ἐκείνους, οἵτινες σὲ ἀγαποῦν.

— Τί νὰ γράψω; τί νὰ μοῦ κάμουν; Ἐδῶ θ' ἀποθάνω. Ἀλλ' ἄς ἀφίσωμεν αὐτὰ, διηγήσου μοι τί εἶδες εἰς τὰ τελευταῖά σου ταξείδια».

Τῷ ὄντι ἤρχισα νὰ τῷ διηγοῦμαι καὶ ἐν ἐκτάσει μάλιστα, ἵνα κατορθώσω νὰ σιωπῇ ἐκεῖνος. Μὲ ἤκουε μετ' ἄκρας προσοχῆς. Τὸ ἐσπέρας ἀπῆλθον. Μετὰ ἐννέα ἡμέρας ἔλαβον παρὰ τοῦ Γούρ Κρουπιάνικωφ τὸ ἐξῆς γράμμα μὲ μαζύρην σφραγίδα.

«Ἡ παρούσά μου σκοπὸν ἔχει νὰ σὰς πληροφορήσῃ, ἀγαπητὲ κύριε, ὅτι ὁ παρ' ἐμοὶ διαμένων φίλος σὰς, ὁ φοιτητὴς Ἀθένιρ Σοροκούμωφ, ἀπέθανε τὴν παρελθούσαν Πέμπτην, 4 τρέχοντος εἰς τὰς 2 τὸ ἀπόγευμα, σήμερον δὲ τῷ ἐγείνεν ἀξιοπρεπὲς κηδεῖα δι' ἐξόδων μου καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ γραμματέως μου ἐν τῇ ἰδιοκτητῇ μου ἐκκλησίᾳ. Μὲ εἶχε παρακαλέσει νὰ σὰς διαβιβάσω τὰ βιβλία καὶ τετράδια, τὰ ὅποια σήμερον θὰ λάβῃτε ταχυδρομικῶς. Εὐρέθησαν εἰς τὸ συρτάριόν του 22 φράγ. καὶ 50 κοπέκια, τὰ ὅποια μετὰ τῶν ἄλλων πραγμάτων του θὰ σταλῶσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς του. Ὁ φίλος σὰς διετήρησε μέχρι τελευταίας ὥρας τὰς αἰσθήσεις, ἡ κάλλιον εἶπεῖν, ἐδείχθη ὅπως ἀνίσθητος, μηδὺλως δειλιάσας ἀπέναντι τοῦ θανάτου.

«Οὐδ' ἡ παρουσία ὄλων ἡμῶν συναχθέντων ἵνα τὸν ἀποχαιρετίσωμεν τῷ ἔκαμνεν τινα ἐντύπωσιν. Ἡ σύζυγός μου Κλεοπάτρα Ἀλεξανδρόβνα σὰς χαιρετίζει. Ὁ θάνατος τοῦ φίλου σὰς ἐτάραξεν ὀλίγον τὰ νεῦρά της. Ἐγὼ εἶμαι καλὰ, φροντίζω περὶ τῆς υἱείας μου καὶ εἶμαι

»δοῦλός σας

»ΓΟΥΡ ΚΡΟΥΠΙΑΝΙΚΩΦ».

Σ. . .

Ὁ ἐπιστημότερος τοῦ ἐλευθέρου πολίτου χαρακτὴρ εἶνε νὰ ἔχῃ ψυχὴν ὀρθὴν, καθὼς ἔχει ὀρθὸν τὸ σῶμα· καὶ ὀρθὸς νὰ κρατῇται δὲν εἴμπορεῖ, ἂν δὲν ἐπιστηρίζεται εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἥτις εἶνε ὁ νόμος.